

KI-notat nr.: 20/2014 - Bakgrunn for vedtak

Søker/sak:	Drangedal kommune/uttak av grunnvann til Bostrak vannverk
Fylke/kommune:	Telemark/Drangedal
Ansvarlig:	Gry Berg
Saksbehandler:	Ole Jakob Hansen
Dato:	28.10.2014
Vår ref.:	201400484-7
<i>Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.</i>	

Søknad om tillatelse til uttak av grunnvann til Bostrak vannverk i Drangedal kommune i Telemark

Innhold

Sammendrag	1
Søknad	2
Høring og distriktsbehandling	3
NVEs vurdering	4
NVEs konklusjon	5
Forholdet til annet lovverk	6
Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven	6
Øvrige forhold	6

Sammendrag

Drangedal kommune søker om tillatelse til uttak av grunnvann fra 2 brønner i løsmasse ved utløpet av Gautefallselva i Bjorvatn. Formålet er alminnelig vannforsyning til Bostrak vannverk i Drangedal kommune. Eksisterende vannforsyning er fra én brønn og det er nå etablert en brønn til for å sikre vannforsyningen og øke kapasiteten for å kunne forsyne et større område fra vannverket. Det søkes etter vannressursloven om et gjennomsnittlig uttak på 200 m³/døgn (tilsvarende 2,3 l/s), og et maksimalt uttak på 400 m³/døgn (tilsvarende 4,6 l/s) med en varighet inntil 20 timer. Undersøkelser gjort i forbindelse med søknaden viser at grunnvannsforekomsten er godt egnet til drikkevannsformål og har god kapasitet. Det forventes ikke negative konsekvenser for naturtyper eller verneverdier. NVE mener at grunnvannsuttaget ikke vil ha nevneverdig innvirkning på noen kjente allmenne interesser, tilstrekkelig drikkevann av god kvalitet er høyt prioritert.

Det er kommet inn en uttalelse fra en grunneier i området om manglende avtale mellom tiltakshaver og grunneier om tiltaket.

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at

vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Drangedal kommune tillatelse etter vannressursloven § 8 til uttak av grunnvann fra brønner i løsmasse til Bostrak vannverk i Drangedal kommune. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Drangedal kommune, datert 14.05.2014:

«Søknad om konsesjon for uttak grunnvann til Bostrak Vannverk

Drangedal kommune ønsker formelt å avklare uttak av grunnvann til Bostrak Vannverk. Grunnvannsuttak ble etablert i 1979 og forbruket har ligget på gjennomsnittlig 100 m³/døgnet. I forbindelse med etablering av ny forsyningsbrønn ønsker Drangedal kommune å sikre en formell juridisk avklaring for et gjennomsnittlig uttak på 200 m³/døgnet og et maksimal uttak på 400 m³/døgnet. Vannforsyningsområde i dag er Bostrak og Bø i Tørdal.

Drangedal kommune søker herved om følgende tillatelse:

Etter vannressursloven, jf. § 8, om tillatelse til:

- *Gjennomsnittlig uttak av 200 m³/døgn grunnvann til Bostrak Vannverk, med et maksimal uttak på 400 m³/døgn med en varighet inntil 20 timer.*

Nødvendige opplysninger om tiltaket fremgår av vedlagte utredning.»

Beskrivelse av tiltaket

Drangedal kommune søker om tillatelse til uttak av grunnvann fra brønner i løsmasse ved utløp av Gautefallselva til Bostrak vannverk i Drangedal kommune. Formålet er alminnelig vannforsyning. Det er i dag etablert to løsmassebrønner ved utløpet av Gautefallselva. Brønn 1 på nordsiden av elva ble etablert i 1979 og brønn 2 på sørsiden av elva ble etablert i forbindelse med søknaden. Eksisterende brønn 1 fra 1979 har vært hovedvannforsyningen til tettstedet Bostrak. Kapasiteten ønskes utvidet for å øke forsyningssikkerheten og forsyningsområdet blir utvidet til å omfatte tettstedet Bø i Tørdal. Brønn 1 er ikke tidligere konsesjonsbehandlet, da det ikke var noe slikt krav i eldre lovgiving. Det søkes etter vannressursloven om et gjennomsnittlig vannuttak på 200 m³/døgn (tilsvarende 2,3 l/s), og et maksimalt vannuttak på 400 m³/døgn (tilsvarende 4,6 l/s) med en varighet inntil 20 timer. Brønn 1 og 2 skal ha alternerende prioritet med samlet pumpekapasitet på 10 m³/t (tilsvarende ca. 2,8 l/s). Ved behov kan pumpene yte opp mot 20 m³/t hver. Pumping av brønn 2 med 22,5 m³/t over lang tid ga en senkningstrakt som strakte seg 120 meter ut fra brønnen. Trinnsvis pumpetest viser at brønn 2 har senkning på 0,77 meter pr. 10 m³ økning i uttaket. Det er etablert tre peilebrønner i ulik avstand fra brønn 2 for kontroll av grunnvannsnivået. Vannverket pumper vann til høydebasseng som sørger for utjevning av forbrukstoppene. Etablering av vannledning og opprettelse av beskyttelsessoner behandles etter Plan- og bygningsloven.

Om søker

Tiltakshaver er Drangedal kommune.

Beskrivelse av området

Tiltaket ligger ved utløpet av Gautefallselva der den renner ut i Bjorvatn ved tettstedet Bostrak. Brønnene er etablert nær elva i en løsmasseavsetning. Avsetningen er et breelvdelta med et anslått volum på 2,8 mill. m³, mektigheten på utnyttbart magasin er anslått til 15 meters dybde. Avsetningen

er dominert av sand. Grunnvannet ligger ca. 2 meter under terrengoverflaten. Arealene nær brønnområdet består i dag av fylkesvei 38, landbruksområder, næringsareal og spredt boligområde. Gautefallslvas nedre løp ble kanalisert på 1950-tallet og går i rett løp ut til Bjorvatn. Grunnvannsmagasinet størrelse er anslått til 2,7 mill. m³, og nydanningen av grunnvann skjer ved infiltrasjon fra vassdraget og fra nedbør. Det nære brønnområdet utgjør ca. 540 000 m³/år. Akviferen er åpen og strømningsretningen på grunnvannet følger terrengets helning mot Bjorvatn, fra sørvest mot nordøst.

Teknisk plan

De fysiske tiltakene i forbindelse med etablering av brønner og andre tiltak gjennomføres med hjemmel i plan- og bygningsloven. Det er planlagt å ta ut vann vekslende mellom to brønner. Det er satt ned tre peilebrønner på sørsiden av elva. Vannverket pumper vann til høydebasseng som sørger for utjevning av forbrukstoppene.

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

I gjeldende kommuneplan for Drangedal kommune er arealene innenfor planområdet avsatt til bolig, idrettsanlegg, industri/næring, LNF-område med spredt boligbygging og LNF-område. Planområdet er detaljregulert med formål å sikre drikkevannskilden. Reguleringsplanen inneholder blant annet formålene «*vannforsyningsanlegg*», «*vann- og avløpsnett*» og «*sikringssone – område for grunnvannsforsyning*».

Verneplan for vassdrag

Området ligger i nedre del av Gautefallsvassdraget (vassdragsnr. 017.F2Z) som ble vernet i 1993 i Verneplan IV (1993): NOU 1991: 12A/12B & St.prp.nr.118 (1991-92). I vernegrnlaget er det beskrevet at vassdraget er delvis egnet som typevassdrag. Vassdragets myrer, vann og elver er viktig del av et skogrikt landskap med avrundede landformer. Det er stort naturmangfold knyttet til botanikk og landfauna. Kulturverdiene er store og friluftsliv er viktig bruk.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. Det er ikke kommet inn noen uttalelser i høringsperioden.

Rune Skretteberg, grunneier på g/bnr.: 41/1 i Drangedal, uttalte imidlertid i brev av 24.09.2014, mer enn 2 måneder etter høringsfristens utløp, blant annet:

«Det bekreftes her at Drangedal kommune ikke har det privatrettslige i orden med grunneier av GBR41,1 og dette må de ha før de setter borehull nr. 2 i produksjon og det kan gis konsesjon»

NVEs vurdering

Hydrologiske virkninger av tiltaket

Tiltaket ligger ved utløpet av Gautefallselva der den renner ut i Bjorvatn ved tettstedet Bostrak. Brønnene er etablert nær elva i en løsmasseavsetning. Avsetningen er et breelvdelta med et anslått volum på 2,8 mill. m³, mektigheten på utnyttbart magasin er anslått til 15 meters dybde. Avsetningen er dominert av sand. Grunnvannet ligger ca. 2 meter under terrengoverflaten. Strømningsretningen på magasinet følger terrengets helning mot Bjorvatn, fra sørvest mot nordøst. Akviferen er åpen, og nydanningen av grunnvann skjer ved infiltrasjon fra vassdrag og nedbør. Grunnvannsmagasinet kapasitet er anslått til 2,7 mill m³. Det nære brønnområdet utgjør ca. 540 000 m³/år. Gjennomsnittlig vannuttak er på 200 m³ / døgnet (tilsvarende 2,3 l/s), med et maksimalt vannuttak på 400 m³ / døgnet (tilsvarende 4,6 l/s). Nydannelsen av grunnvann er derfor mye større enn planlagt vannuttak som et gjennomsnitt over året. Pumping av brønn 2 med 22,5 m³ / t over lang tid ga en senkningstrakt som strakte seg 120 meter ut fra brønnen. Trinnvis pumpe-test viser at brønn 2 har senkning på 0,77 m pr 10 m³ økning i uttaket. NVE mener at det omsøkte vannuttaket er innenfor akviferens tåleevne.

Naturmangfold

Alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen, plikter etter naturmangfoldloven § 7 å vurdere planlagte tiltak opp mot naturmangfoldlovens relevante paragrafer. I NVEs vurdering av søknaden om vannuttak til Bostrak vannverk legger vi til grunn prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 samt forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Kunnskapen om naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt fram i søknaden, miljørapport, høringsuttalelser, samt NVEs egne erfaringer. NVE har også gjort egne søk i tilgjengelige databaser som Naturbase og Artskart den 6.10.2014. Etter NVEs vurdering er det innhentet tilstrekkelig informasjon til å kunne fatte vedtak og for å vurdere tiltakets omfang og virkninger på det biologiske mangfoldet. Samlet sett mener NVE at sakens kunnskapsgrunnlag er godt nok utredet, jmfør naturmangfoldloven § 8.

Etter NVEs vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om virkninger tiltaket kan ha på naturmiljøet, og NVE mener at naturmangfoldloven § 9 (føre-var-prinsippet) ikke skal tillegges særlig vekt. Det er registrert en verdifull naturtype ved utløpet av Gautefallvassdraget i Bjorvatn. Naturtypen er et deltaområde med fuktenger og grunt vann. Området er blitt vurdert som regionalt viktig og med antatt funksjon som raste-, beite- og hekkeplass for fugl. Området har vært vurdert i verneplanen for våtmarker i Telemark. Deltaområdet ved denne lokaliteten beskrives som noe mer variert enn deltaet i nordenden av Bjorvatnet. Vegetasjonen er fattig med blåtopp, pors og vierkratt. Vannstanden i Bjorvatnet og Gautefallselva vil være styrende for vannmetning og prosesser i deltaet. Grunnvannsuttaget ligger oppstrøms deltaet, og NVE vurderer derfor at naturtypen ikke påvirkes negativt.

Det forventes ikke negative konsekvenser for naturtyper eller andre verneverdier. Deltasletten ved utløp av Bjorvatn har ifølge vernedokumentene begrenset geofaglig verdi, på grunn av menneskelige inngrep som vei, kanalisering og bebyggelse. Grunnvannsuttaget vil etter NVEs vurdering derfor ikke være i konflikt med noen av verdiene som ligger til grunn for at Gautefallvassdraget ble vernet i 1993.

Grunnvannsuttaget vil etter NVEs mening ikke være i konflikt med forvaltningsmålet for naturtyper, arter eller økosystemet gitt i naturmangfoldloven §§ 4 og 5. NVE har også sett dette i sammenheng med andre påvirkninger på naturtypene, artene og økosystemet. Den samlede belastning på

økosystemet og naturmangfoldet er blitt vurdert, jamfør naturmangfoldloven § 10. Den samlede belastningen anses ikke som så stor at den blir avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Eventuelle avbøtende tiltak og utformingen av tiltaket kan spesifiseres nærmere i våre merknader til vilkår dersom det blir gitt konsesjon. Tiltakshaver vil da være den som bærer kostnadene av dette, i tråd med naturmangfoldloven §§ 11-12.

Vannforsyningsinteresser

Grunnvannsuttaget vil gi økt forsyningssikkerhet for forsyningsområdet til Bostrak vannverk, som er utvidet til også å omfatte vannforsyning til Bø i Tordal. Tilstrekkelig drikkevann av god kvalitet er en allmenn interesse av høy prioritet.

Oppsummering

Undersøkelser gjort i forbindelse med søknaden viser at grunnvannsforekomsten er godt egnet til drikkevannsformål og har god kapasitet. Det forventes ikke negative konsekvenser for naturtyper eller verneverdier. NVE mener at grunnvannsuttaget ikke vil ha nevneverdig innvirkning på noen kjente allmenne interesser, tilstrekkelig drikkevann av god kvalitet er høyt prioritert.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Drangedal kommune tillatelse etter vannressursloven § 8 til uttak av grunnvann fra brønner i løsmasse til Bostrak vannverk i Drangedal kommune. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Dette vedtaket gjelder kun tillatelse etter vannressursloven.

Forholdet til annet lovverk

Forholdet til plan- og bygningsloven

NVE behandler kun selve uttaket av grunnvann etter vannressursloven. De fysiske inngrepene forbundet med tiltaket må behandles etter annet lovverk. Forholdet til plan- og bygningsloven må avklares før konsesjonen kan tas i bruk.

Forholdet til forskrift om vannforsyning og drikkevann (drikkevannsforskriften)

NVE har behandlet grunnvannsuttaget etter vannressursloven, og med det de forhold som berører selve vannuttaket. Forholdet til drikkevannsforskriften må avklares før vannet kan benyttes til drikkevann.

Forholdet til EUs vanndirektiv i sektormyndighetens konsesjonsbehandling

NVE har ved vurderingen av om konsesjon skal gis etter vannressursloven § 8 foretatt en vurdering av kravene i vannforskriften (FOR 2006-12-15 nr. 1446) § 12 vedrørende ny aktivitet eller nye inngrep. NVE har vurdert alle praktisk gjennomførbare tiltak som vil kunne redusere skadene og ulempene ved tiltaket. NVE har satt vilkår i konsesjonen som anses egnet for å avbøte en negativ utvikling i vannforekomsten. NVE har vurdert samfunnsnyttene av inngrepet til å være større enn skadene og ulempene ved tiltaket. Videre har NVE vurdert at hensikten med inngrepet i form av drikkevann ikke med rimelighet kan oppnås med andre midler som miljømessig er vesentlig bedre. Både teknisk gjennomførbarhet og kostnader er vurdert.

Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven

Post 1: Grunnvannsuttak

Tillatelsen gjelder et midlere uttak av grunnvann på 200 m³/døgn (tilsvarende 2,3 l/s), og et maksimalt uttak på 400 m³/døgn (tilsvarende 4,6 l/s) fra to brønner, etablert i løsmasser ved utløp av Gautefallselva der den renner ut i Bjorvatn.

Post 4: Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.

Detaljerte planer skal forelegges NVEs regionkontor i Tønsberg og godkjennes av NVE før arbeidet settes i gang.

Arbeidet skal utføres skånsomt med så smale traseer som mulig. Midlertidige anleggsområder skal ryddes opp på en slik måte at det tilrettelegger for naturlig gjengroing av arealene.

Øvrige forhold

Grunnvannsbrønnene er ikke lokalisert på eiendommen g/bnr.: 41/1, eid av Rune Skretteberg. Eiendommen berøres av influensområdet til brønnene, og kan etter NVEs vurdering bli berørt av grunnvannsuttaget. Det er mulig for kommunen å manøvrere brønnene slik at grunnvannet under eiendom 41/1 ikke påvirkes. NVE forutsetter at privatrettslige forhold ivaretas av tiltakshaver. Uenighet om eiendomsretten til grunnvann er et privatrettslig forhold som ligger utenfor NVEs ansvarsområde. Slik uenighet må avklares gjennom minnelig avtale eller rettssystemet. Andre forhold, eksempelvis nødvendige sikringssoner som følger av regler for drikkevann, behandles etter annet lovverk, og vurderes ikke nærmere.